

FOLK OG LAND

NR. 1 — 8. ARGANG

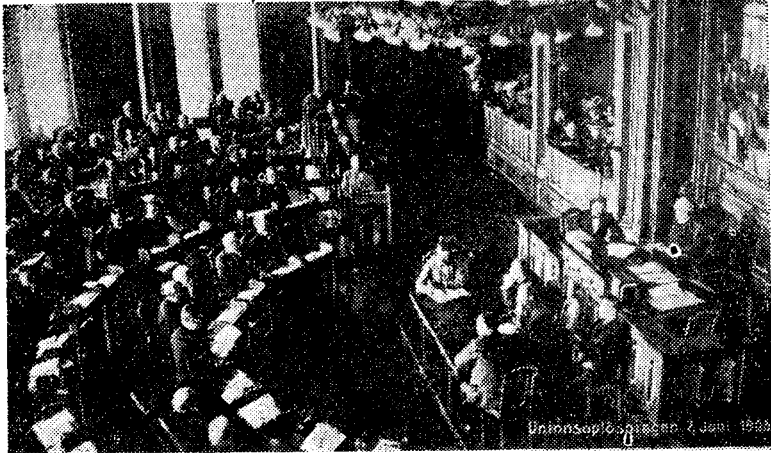
LØRDAG 10. JANUAR 1959

LØSSALG 65 ØRE

Fru Ase Storsæter
Mjøndalen 21 B

H. Franklin Knudsen:

Det er en forunderlig ting

Unionsoppløsningen i Stortinget.

Nå er det gått 53 år siden Norge ble «fritt» i 1905. Men ennå savner vi «hvit-bøker» om hva dengang egentlig fant sted. I mellomtiden har dusiner med nye lærebøker i Norgeshistorie sett dagens lys. Masser av biografier om de menn som sto for (eller bak) Unionens oppløsning. Men og atter men, de faktiske opplysninger mangler. Muligens finnes de ikke mer. Var de bare muntlige, i likhet med den sorten general Ruge skal gå i graven med? Hva er dette egentlig for et slags folkestyre vi har? Et land har ikke noen historie men bare historier, hvis man skal overlate til de få som i avgjørende øyeblikk må ta standpunkt til givne situasjoner, å tie eller fortie. At man i det hel tatt fikk noen innsikt i hva som foregikk i Utenrikskomiteen og Stortingets hemmelige møter før 9. april 1940 skyldes overlege Johan Scharffenberg som egenmektig lot trykke referatene: «Norske aktstykker til Okkupasjonens Forhistorie». Da man glemmer så lett, skal jeg sitere hva overlege Scharffenberg skriver i sine Forord til dokumentasjonen:

«Derfor ønsker jeg full klarhet over okkupasjonens forhistorie. En objektiv vurdering krever svar på følgende spørsmål:

1. Søkte vestmaktene å trekke Norge inn i krigen mot Tyskland? Forberedte de okkupasjon av baser på Norges kyst?
2. Førte Norge en strengt upartisk nøytralitetspolitikk? Ville eller kunne Norge motsette seg vest-

maktens planer?

3. Fant Tyskland skandinavisk nøytralitet mest fordelaktig for sine egne interesser?
4. Hadde Tyskland grunn til å frykte en britisk-fransk okkupasjon i Norge?

Den som svarer:

JA til første spørsmål NEI til annet spørsmål, JA til det tredje og det fjerde spørsmål, blir logisk forpliktet til å erkjenne at den tyske okkupasjon 9. april 1940 var ikke folkerettstridig. På grunnlag av sikre kjensgjerninger anser jeg disse svar som vitenskapelig riktige, jeg er derfor tvunget til denne smertelige konklusjon. Det har jeg også uttalt offentlig.

Det er ingen som på vitenskapelig grunn har prøvet å bestride overlege Scharffenbergs smertelige konklusjon. Hvor det gjelder Norges etterfølgende kapulasjon i Trondheim 10. juni 1940, så har man kun forsøkt å fortie eller bortforklare denne. At Norge dengang gikk ut av

(Forts s. 7)

Og utenfor — —

Da Roosevelt ville gi bolsjevikene Nord-Norge

Trygve Lie avslører våre nydelige «allierte» i sin bok «Hjemover»

Erklærte England Nord Skandinavia som sovjetrussisk «interesseområde» i en hemmelig traktat av 23.6.42?

Et hyggelig møte

Det er ikke greit å være konge og regjering for et lite land overfor et stort land selv når en er dette lands gjester. Det fikk kong Haakon og hans regjering smertelig erfare i følge Trygve Lies bok «Hjemover». Trygve Lie opplyser oss om at under hans første møte med president Roosevelt i Washington den 12 mars 1943, overrasket presidenten ham med en sak som ga vår utenriksminister et veritabelt sjokk. President Roosevelt brukte all sin sjarm i denne sak og den var meget stor, sier Trygve Lie. Til overmål og elskverdighet sa president Roosevelt at Trygve Lie ikke behøvde ta standpunkt på stedet (!), men kunne komme tilbake etter å ha tenkt over saken. Trygve Lie hadde inntrykk av at presidenten lenge hadde hatt saken i tankene, og at han

Les om:

- Juristenes ansvar side 3
- Stavisky-affæren side 4
- Sundlo: Sovjets sterke stilling i Tyskland side 5
- Nytt Argentinabrev side 5

Malmkaien i Narvik.

på forhånd hadde forberedt de spørsmål han stilte.

Ellers sa president Roosevelt ifølge Lie følgende:

«Russerne hadde i lengere tid antydning at de gjerne ville ha en bedre forbindelse til Atlanterhavet enn de nå hadde. Da han var kommet så langt, fikk jeg (altså Lie) kastet inn en bemerkning om at det overfor den norske regjering aldri fra russisk hold var kommet noe ønske eller krav om norsk territorium eller om noen veier eller jernbaneforbindelse gjennom Norge. På dette svarte han (Roosevelt) *unnvikende og svevende*. Jeg søkte å provosere ham: *Når og hvor og av hvem* var slike russiske ønsker blitt fremsatt? Heller ikke nå fikk jeg noe klart svar. Han sa at han første gang hadde hørt om dette russiske kravet for henved et år siden, men av hvem og hvor sa han ikke. Jeg gjettet at det kunne skjedd under *Molotovs besøk i USA*.

Russerne hadde, fortalte Roosevelt, gitt uttrykk for ønsket om visse havner i Nord-Norge som naturlig kunne få gode jernbaneforbindelser til Sovjet-Samveldet.

Til å begynne med nevnte han ikke hvilke havner det gjaldt. Han talte om to jernbaner gjennom Nord-Norge som russerne skulle få rett til å bruke for varetransport til og fra Russland, og han nevnte uttrykkelig *Narvik* og jernbanen derfra til Sverige. Men han talte også om en annen jernbane gjennom Finland, og han mente den også måtte ha forbindelse sydover gjennom Sverige til det svenske jernbanelinnett. Jeg kom til det resultat at det måtte være en jernbane frem til *Skibotn i Lyngfjord* han tenkte på *Oftobanen* mente han måtte få

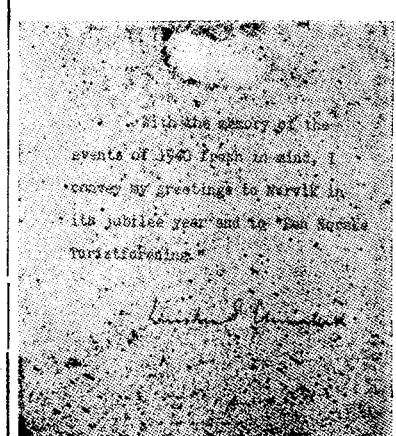
res videre gjennom Finland til Leningrad».

«For i hvert fall å tilfredsstille russerne på et punkt hadde han (Roosevelt) vært inne på den tanke at havnen i *Narvik* og jernbanen derfra kunne bli administrert av United Nations ved «cross-trustees», som han kalte dem, — f. eks. en hollender, en belgier og en brasilianer, alle med innsikt og kyndighet i havnevesen, transport og jernbanedrift (!) *Narvik* kunne muligens bli en frihavn slik at russerne slipper å betale toll for de varer de importerer fra Amerika, sa han. Jeg forsto at han også mente at den andre havnen *Skibotn* skulle bygges og organiseres som en frihavn, alt under kontroll av *United Nations*.

En får vel si at det var litt av en skjebnens tilskikkelse at Trygve Lie, som var en av hovedfigurene i tyveårene da det gjaldt å ta imot bolsjevikkull til politiske formål i Norge, selv fikk regningen presentert på denne måte.

Etter dette famøse møte med president Roosevelt ble det brann i den norske roseleir. Kronprin-

Forts. side 7.

Churchill skammer seg ikke! Hilsen til Narvik ved jubileet i 1951.

Vår kamp

Av Erling Bjørnson

I min forrige artikkel bebudet jeg den neste, men først må jeg komme ned et tillegg, som på helt uforståelig måte ikke kom med i min forrige.

Det er avsnittet om fars kamp — sammen med danskene i anledning Tysklands erobring av Slesvig-Holsten. Denne kamp ble ledet av biskop Grundtvig som rev alle Nordens frihetselskende med seg.

Så hendte fars plutselige «omvendelse», der Grundtvigs venner like etter hans død var samlet i Kasinos store sal i København, og hvor far skulle tale. Hvordan han ordrett begynte sin tale har jeg ikke funnet, men far talte om sitt forhold til Grundtvig «hans rummelige, kjærlig-hetsrike ånd, hans evne til å elske sine venner og sine fiender, at denne ånd måtte vi vise overfor Tyskland. Danmark, mot hvem der er gjort urett, har lettere for å rekke hånden frem, og jeg tror, vi av vennehånd kan få, hva vi aldri kan få av fiendehånd. — Det er signalene som må forandres. Jeg melder meg ut av hatets forening».

Jeg var ikke gammel karen da dette hendte, 4 år, men jeg levet under reminiscensene av alt det onde som kom. Gamle venner ble borte, bøker far hadde gitt ble sendt tilbake.

Hvor kommer alt dette hatet fra? Sivilisasjonen makter iallfall ikke å fjerne det. Vi så det nylig da «gode nordmenn» brente Hamsuns bøker.

*

Ingen kamp uten motsetninger. Det som er sannhet i dag kan være løgn i morgen. Nye kjennsgjerninger slår de gamle ihjel. Enig eller ikke i kampens midler, må vi aldri svikte dens hensikt. Vi kjemper for vår ære og rett, og usle borgere var vi om vi ikke gjorde det. Det norrønne blod som rinner i våre årer — arv fra våre fedre — er den drivkraft som legger kampens våpen i vår hånd.

I min forrige artikkel i Folk og Land skrev jeg at tiltross for de store motsetninger i dag, er det momenter tilstede som mere samler oss enn det som skiller. Den store bøygen som slapp hatets redsler løs var gjensidige beskyldninger for landssvik.

De allierte mente at vi i NS forrødte vårt land ved å støtten en tysk seir og bringe Norge inn under diktaturets ånd, under Hitlers hånd.

Vi i NS mente at en alliert seir, der Russland var med

var en stor fare for Norges fremtid. Begge parter levet i dødens angst for sitt fedreland, og hatets bølger skyllet over Norge sammen med krigsnarkosens onde dunster.

Og mens krigen raste var det at vi mennesker skulle ta vårt standpunkt, enten for eller mot Tyskland. Ofte spilte det rent private grunner inn, men det avgjørende for oss alle — i begge leire — var det nasjonale: **angsten for Norges fremtid.**

Etter krigens slutt kom hevners tid, som om den skulle være tatt ut av middelalderens verste grusomheter. Det mest sårende, sjikanøse ord vårt språk eier — **landssvik** — ble etiketten på våre gjerninger, og tuseener ble «dømt» som aldri hadde næret en ond tanke, eller tenkt på svik mot sitt fedreland.

Gud hjelpe oss for en landsulykke!

Det har hendt så meget ute i den store verden som har endret mitt syn på mangt. Hitler sto for meg som den store befrier som reddet Tyskland ut av den dvale «freden» i Versailles gav. Hertil kom at en tysk seir ble en europeisk befrielse fra bolsjevismens fare. Så for meg var valget lett, så meget mere som Tyskland i blod og ånd sto vårt folk nærmest.

Det store og suverene i det engelske folk må alle beundre, men den servilitet våre statsmakter viste under krigen krenket store deler av vårt folk, så valget mellom de krigførende ble som en protest mot denne mangel på stolthet. Visstnok er vi et lite folk, men slektenes stolthet er stor!

Krig er en frukt av løgn. en frukt av begjær, og hatet som følger sprer seg inn i alle hjem. Det eneste som kan bringe en lysning er den utstrakte vennehånd og den må vi i kulturens navn ikke svikte.

Vi som selv krever rettferd bør også kunne forstå våre motstanderes syn. De har lest i alle aviser, bøker og tidsskrifter om tyskernes og «nazistenes» grusomheter og de går naturligvis ut fra at dette som sies og skrives over alt er sant. Og så overfører de sin naturlige forargelse på oss tidligere NS-medlemmer.

De av oss som har vært deltagere i den norske rettergang mot «nazistene» er naturligvis ikke like overbevist om at sannheten og retten sitter i høysetet når det gjelder rettergangen for eksempel mot de to voktere fra Sachsenhausen, og vi forstår

Ellen Haugseth er død

Med denne triste meldingen skal vi begynne det nye året. Det gir grunn til ettertanke. Den minnearv hun gir sine mange venner kan kjennes både lett og tung å bære. Lett, fordi vi har bare lyse, gode minner om muntre Ellen Haugseth som ville være glad å spre glede til andre, hva som enn hendte. Det klarte hun — lettere enn mange som faktisk var bedre stillet — selv under frihetsberøvelse og sykdom. Både i gode og onde dager hjalp hun kjente og ukjente i en grad som kunne friste til misbruk. — Tung kan minnearven bli å ta opp når en tenker på at Ellen Haugseth var en av dem som helhjertet virkelig satte noe inn for å komme usannhet og urett til livs. — Hun hadde sin gode utdannelse, var en sjelden arbeidskraft, og virket i årrekker som tilsynslærerinne i Oslo. Dessuten gikk hun selv med liv og lyst opp i annet sosialt arbeid, og dyrket særlig sine historiske interesser. Det var naturlig for henne også un-

enda mindre hvilket ansvar vi norske NS-folk kan ha for det som måtte ha hendt i tyske konsentrasjonsleire. Men vi bør iallfall kunne forstå at jøssingene later til å være overbevist om at de tyske «nazister» var innbegrepet av alt ondt og at det også er forståelig, om enn ikke rettferdig, at de betrakter oss som en alen av samme stykke.

På bakgrunn av dette må en da også se jøssingenes dødelige angst for en tysk seir, som de mener ville ha brakt Norge inn under et blodig diktatur og berøvet oss vår selvstendighet.

*

Og ser vi slik på det, så bør det kanskje også søkes nye veier for vår kamp. De gamle hører kanskje krigen til, og alt det onde som følger en krig.

Til slutt min glede over at Forbundet gjenvalgte bonden Hafskjold til vår formann. Hadde bondens ånd, omtenk-somhet og fedrelandssind rådet i landet, hadde Norge ikke hatt en «landssviker»! Der ligger en viss kraft i ensomheten. De tanker som her fødes er ikke en frukt av massesuggesjonens farer, men alene hentet fra slektenes arv og hensyn.

Livets verdighet må vi bevare, og alle de krav vi stiller til statsmaktene om erstatning er oss uverdige. Overlat slikt til politikere. Blant dem er de store krav til staten (en nødvendig løkkemat foran hvert valg.

Måtte det nye år stå i den gode ånds tjeneste, hvor en vennehånd kan få det en fiendehånd aldri kan nå.

Erling Bjørnson.

Mannen som myrdet

Rasputin skriver memoarer

Fyrst Jussupoff forteller mangt og meget fra det gamle tsarriket, blant annet om «Sions vises protokoller»

Felix Jussupoff: Jeg var russisk fyrste.
Dreyers Forlag.

Beretningen om den russiske munken Rasputin som tilslutt ble tatt av dage av noen unge adelsmenn etter i lengere tid å ha øvet sin skjebnesvangre innflytelse ved det russiske tsarhoffet, hører til de uhyggeligste innslag i historien. Det er mulig at han mere var et symptom på forråtnelsen enn den direkte årsak til at det hellige Russland falt i de rødes hender, men det hele er så innvevet i mystikk og selvmotsigelser at det er vanskelig å gjøre seg opp en mening.

En av Rasputins mordere, fyrst Felix Jussupoff, som var gift med tsarens niese, har nu utgitt sine memoarer, som kommer i norsk oversettelse på Dreyers Forlag. Det er et nesten utrolig bilde han tegner av den gamle russiske overklasse luksu og utskjelvelser, et moralsk forfall som en vel kan si han selv var en av de fremste representanter for. Men fyrst Jussupoff ville ikke ha vært russer, tilogmed med tartarblod i årene, hvis

der okkupasjonen å bli på sin post og å gjøre mer enn hun plikttet. Det fortsatte hun med så lenge kreftene holdt. Takk for alt, kjære Ellen Haugseth!

Solveig Stang.

*

Med Ellen Haugseth er en av Nasjonal Samling og Vidkun Quislings mest lojale medarbeidere gått bort. Hun var en ildsjel, uegennyttig og lojal i all sin ferd. Også etter krigen aktivt interessert i den oppgave Forbundet for sosial Oppreisning står for: revisjon av den rettløse forfølgelse som i 1945 rammet et 6-sifret antall norske borgere.

Det som kanskje mest viste Ellen Haugseth som over-skuddsmenneske, er den aldri opphørende hjelpsomhet overfor mange som etter krigen ble hjemløse og uten eksistensmidler på grunn av den umenneskelige rettsforfølgning, — etter at hun selv slapp ut fra Bredtveit i 1946. Mange er de som har funnet gjestfrihet og husly i Ellens ikke altfor rommelige leilighet i Majorstrøket.

Ellen Haugseth var av dem som med et rolig sinn så døden i øynene. Men hun var altfor opptatt av sitt arbeide for revisjon av uretten, — og trass sine 72 år — altfor ung til å dø.

Haldis Østbye.

han bare hadde representert én side av en sak. Han var også en verdig representant for det motsatte. Han var dypt religiøs, han var grepet av liberale ideer og han overvant faktisk en dyp avsky for voldshandlinger da han av pliktfølelse satte seg i spissen for komplottet mot Rasputin. Ja, han ble til og med i den første revolusjonstid betraktet som en slags tilhenger av de røde på grunn av sine liberale ideer og sin befatning med mordet på Rasputin, men begeistringens kjølnet fort da han ikke ville svike sin lojalitet mot tsarfamilien.

Det er mange interessante ting å finne i denne bok, ting som det må forundre en slipper frem i en julebok i Norge. Jeg tenker da særlig på forfatterens stadige påvisning av den rolle jødene spilte i den blodige russiske revolusjon. Det har jo tidligere nærmest vært betraktet som løgnaktig «nazistisk» propaganda når noen pekte på det tidligere. Men fyrst Jussupoff får en vei ha tiltro til. Jeg siterer:

«Hva angår intelligensen, så var den arnested for opptøyer og anarki og meget farlig for landet. Denne klassen var dominert av jødiske oppviglere som søkte å sette folket opp mot regjeringen og aristokratiet. Overalt sådde de misunnelse og hat. Da intelligensens representanter overtok makten, under Kerenski, viste de sin udyktighet til å styre».

Og det ble ikke bedre etter bolsjevikkupet:

«Dagen etter falt den provisoriske regjering og bolsjevikpartiet med Lenin og Trotski overtok makten. Alle regjeringsposter ble straks fylt med jødiske kommissarer, mer eller mindre forkledd under russiske navn».

Fyrst Jussupoff forteller også noe annet, om en bok som mange av dette lands lesere har hørt om i sin tid. Og han gir en noe annen fremstilling enn den autoriserte:

«En av våre nærmeste naboer, grevinne Kleinmichel, hadde et betydelig bibliotek som for det meste besto av verker om frimureriet. Det ble oppdaget hos henne et pergament skrevet på hebraisk som ble sendt til St. Petersburg for å bli oversatt til russisk. Oversettelsen ble offentliggjort i en brosjyre kalt «Sions Protokoller». De fleste eksemplarene forsvant på en mystisk måte like etter at brosjyren var kommet på markedet. De ble antagelig tilintetgjort. Det er iallfall et faktum at under bolsjevikrevo- (Forts. s. 6).

FOLK OG LAND

UAVHENGIG UKEAVIS

Redaktører:

ODD MELSOM, ansvarlig

ALEXANDER LANGE

Juristenes ansvar

Det har klarnet litt på enkelte områder i året som gikk. Blant annet har noen historiegranskere offentlig rystet litt opp i de gamle dyner av løgn og legender som sannheten om okkupasjonsårene er tullet omhyggelig inn i. Bortsett fra professor Johan Vogt synes imidlertid de fleste av dem å mangle det avgjørende mot som i første rekke burde særprege en historiker: motet til å følge sannhetens vei også når det strider mot det de styrende har fastsatt som «god tone», og mot de historier et sykt samfunn søker å erstatte historien med.

Men i én leir er det dessverre fremdeles taust — når en da ser bort fra de sannhetsvitner som selv de mest klanderverdige alltid fosterer i sin midte og hvis munn ikke lar seg binde. Vi sikter til en stand som med større skam enn de fleste andre kan se tilbake på sin innsats i landets og rettens skjebnetime: de norske jurister.

Og her tenker vi ikke engang på selve det store opplegg til det som kalles «rettsoppgjøret», på hele den historiske løgn og de klare lov- og grunnlovsbrudd det bygget på, og som de norske jurister også gikk god for som lovens kjennere og voktere. Nei, vi tenker på noe som igrunnen er skjøvet litt i bakgrunnen i den siste tids diskusjon: på deres medvirken i de ynkelige rettskomedier som skulle legalisere overgrepene og gjøre de tiltalte forsvarsløse selv når de forsøkte å verge seg mot de forløyede anklager bygget på det falske utgangspunkt.

Og her var de norske juristers opptreden rundt omkring i rettsalene et skoleeksempel på hvorledes en anstendig jurist ikke må opptre hvis han vil leve opp til de krav det vesterlandske kulturnivå stiller. Dette gjelder med meget få unntagelser alle de som opptrådte, det være seg som dommere, som anklagere eller som forsvarere. Hva de siste angår, later det til at de først og fremst tok sikte på å forsvare sin egen «nasjonale holdning» og sitt fremtidige avansment.

Vi går ut fra at det er med skamrødme på kinnene disse jurister idag sitter i sitt lønnkammer og tenker tilbake på hva de medvirket til. Men det ville være mere mandig og mere opplysende for den store uvitende masse de har ført bak lyset med sitt juristeri om de brukte det nye år til å stå frem og rødme offentlig.

Og er det noen som kanskje har glemt disse fjerne ting for 10–15 år siden, så vil vi anbefale dem å lese gjennom det offisielle refrat fra Quislingsaken, et referat som av en eller annen merkelig grunn ble bevart som et slags skammens minnesmerke. I det juridiske redselskabinett som her åpenbarer seg, merker en seg i første rekke den såkalte dommer Erik Solem og den aktor, hvis hele opplegg taler for seg selv, Annæus Schjødt.

Ellers er det naturligvis tegn til at erkjennelsen er tilstede, og det kan i den forbindelse være interessant å notere seg hva Annæus Schjødt jr. skriver i Verdens Gang i en omtale av J. B. Hjorts bok «Dømt med rette?» Tar en bort alle floskler og fraser, så er hans dom temmelig lik vår egen når det gjelder den ene side av saken. Vi gir altså ordet til herr Schjødt jr.:

«I vårt demokratiske samfunn er det en selvfølge at ingen skal kunne dømmes for en forbrytelse uten at han har hatt full adgang til å forsvare seg. Tiltalte ansees som uskyldig i den handling han kreves til ansvar for, inntil påtalemyndigheten har bevist at han har begått den og at betingelsene for straff foreligger. Hans forsvarer har rett til å endevende aktorats bevis, til å kryssforhøre vitnene til å føre motbevis. Og domfellelse kan ikke

Vi må fortsatt

mase om bladpengene for avisen. Vi har nå begynt på det nye år, og selvom riktig mange — betydelig flere enn ifjor på samme tidspunkt — har ordnet med betalingen for avisen, så er det også mange som henger etter. Siden vi jo står i et eget tillitsforhold til våre lesere, stopper vi naturligvis ikke avisen på flekken til dem som ikke har betalt, men vi er på den annen side nødt til å ta forretningsmessige hensyn, så går det altfor lenge kan en nok risikere at Folk og Land blir borte en vakker dag. Og det vil vel ingen?

Regnskapet for 1958 er ikke gjort opp ennå, men det later til at driften av bladet har gått betydelig bedre enn årene før, dels fordi vi har fått flere abonnenter og dels fordi så mange har hjulpet oss også med en stor eller liten skjerv utenom selve bladpengene. Det er vårt håp at også alle de som nå iler med å betale skyldig kontingent sper på med noen få kroner som en ekstra støtte til stabilisering av driften.

På forhånd takk og vel møtt till den nye årgang!

finne sted etter en lov som ikke var vedtatt på det tidspunkt da handlingen ble gjort.

Men vi skal ikke langt tilbake i historien før vi finner eksempler på at disse — for oss så selvfølgelig — rettigheter ikke har vært respektert. Selv i vår egen tid har vi sett at feilende dommer er avsagt under rettergangsformer som ikke har gitt tiltalte noe i nærheten av rimelig chance til å ivareta sitt tarv. Under usikre ytre forhold eller krig — hvor den demokratiske statsform er i større fare enn ellers — kreves det ofte summarisk rettergang overfor enkeltpersoner eller grupper som i særlig grad har vakt almenhetens avsky. En sterk stemningsbølge har mange ganger ført til at man har renonsert på rettferdighetskrav i straffesaker».

Advokaten analyserer ikke nærmere verdien av et «demokrati» som ved hver minste foranledning forlater de demokratiske prinsipper og griper til metoder det sier seg å bekjempe. En styreform som i krig og påkjenning er så lite verdt at den må gis på båten er det all grunn til å se på med mistanke også i mere rolige tider!

Men rent bortsett herfra, synes vi at advokat Schjødt jr. bør ta konsekvensen av sitt syn og offentlig gå inn for å råde bot på den urett som overgikk en stor gruppe landsmenn under «retter-

Deutsche Handelskammer in Norwegen

Medlemsfortegnelse

(Trykt på Aas og Wahls boktrykkeri, Oslo november 1943).

(Fortsatt fra Folk og Land nr. 27, 29, 30, 31, 33 og 37).

Saco Kem. Fabrikk A/S Farben-Firnisse, Oele, Stenersgt. 20, Oslo.

Sagen, Brødrene, A/S, Maschinenagenturen, Hegdehaugsvn. 33, Oslo.

Salomons Skofabrik, A/S, Daresgt. 2 og 3, Oslo.

Sand A/S, L. A., Leder- und Schuhwaren en gros, Karl den 12. gt. 1, Oslo.

Sandaker Fabrikker A/S, Här und Raffinierung animalischer und vegetabilischer Oele, boks 52, Sandefjord.

Sandberg & Co. A/S grafisches Fachgeschäft, N. Vollgt. 9, Oslo.

Sarheim & Co., C., Buch- und Papierhandel, Søndregt. 22 b, Tr.heim.

Sætre Kjeksfabrik, A/S, Kekse. Postboks 362, Oslo.

Saugbruksforeningen, Papier- und Zellulosefabrik, Halden.

Schenker & Co. A/S, International Transport, Ø. Slottsgt. 20, Oslo.

Schige A/S, Grosshandel und Agentur. Møllergaten 24, Oslo.

Schimmelpfeng, W., Auskunftei, Grensen 16, Oslo.

Schjelderup, Egil, Handel mit Schreibtischen, u. Geldschranken. Kr. Augustgt. 15 oppg. A III, Oslo.

Schjetne A/S, Marie, Kinderkonfektion, Dronningensgt. 9, Trondheim.

Schlytter, Thomas, Elektrische Automobile, Maschinen für Gas-generatorholz-Herstellung, Gas-generatorholz, N. Juelsgt. 64 b, Oslo.

Schmidt, A/S, P. H. T., Karosseriefabrik, Automobile, Agenturen, Torggt. 1 d, Bergen.

Schoepke, Konsul E., Industrievertretungen, Slømdalsveien 78, Vinderen, pr. Oslo.

Schreiner, Christian, Damekonfektion, Manufakturwaren, Olav Tryggvessongt. 30, Trondheim.

Schreiner sen & Co. A/S, P., Eisen-Stahl, alle Sorten Metalle (Rohmetalle u. Halbfabrikata), Werkzeuge, Bauartikel en gros, Stenersgt. 1, Oslo.

Sell, Einar, Maschinenagenturen Uranienborg Terrasse 18, Oslo.

Selmer, A/S, Ingeniør F., Bauunternehmern, Hausmannsgt. 34, Oslo.

Hvorfor er de redde?

De styrende her i landet mener at rettsoppgjøret er riktig og rettferdig. Dem om å mene det. Men er det så, hvorfor er de da så absolutt avvisende overfor vårt krav om en ny vurdering av saken? Hvorfor ikke ta spørsmålet opp i hele sin bredde, helst i forbindelse med en prøvesak?

Det skulle synes naturlig å gjøre dette nå da begivenhetene er kommet så vidt meget på avstand.

Men det er også klart at da måtte vi — den annen part — ha full anledning til å holde frem vårt syn og legge frem aktstykker og litteratur som berører rettsoppgjøret.

Tapte vi i en slik vurdering, kunne det slås fast helt ugendrivelig at vi har tatt feil, for da hadde vi intet annet å gjøre enn å godta det. Da ville det bli ro om rettsoppgjøret, da var en kvitt dette bryssomme Forbundet.

Skulle det ikke være umakken verd for styresmaktene å legge seg i selen for å oppnå dette? Blir det ikke gjort vil rettsoppgjøret og alt i forbindelse med det komme til fremdeles å stå som en uroens sprengkile i folket.

Er styresmaktene redde?

gangformer som ikke har gitt tiltalte noe i nærheten av en rimelig chance til å ivareta sitt tarv».

På det vis kan han medvirke til å gjøre 1959 til et rettens renessanseår.

Har de ikke rent mel i posen? Er de ikke helt sikker på å ha rett? En får en sterk og berettiget mistanke om det. Og en stiller seg det spørsmålet: Er de redde?

Hadde vi vidsynte, stor-tenkte og politisk ansvarsbevisste folk i ledelsen ville de for nasjonens skyld ta denne nye vurdering. For at det ikke i all fremtid skal komme til å klebe skam ved folket. Den skam det er i egen interesse å forfølge og drive urett overfor en stor del av det norske folk. For å dølg sine egne misgjerninger, avlede oppmerksomheten fra dem.

Men ulykken er vel den at verden — Norge iberegnet — styres av store løgnere og små statsmenn.

Olga Bjoner.

GODT NYTTAR

Ønskes alle venner og kjente fra fru Therese Falnes og Tora U. Jensen — Skudeshavn.

NYTTARSHILSEN

Ønsker et godt og framgangsrikt nytt år for vår felles sak og for Folk og Land.

Margrete Beverfjord.

GODT NYTT AR

Ønsker jeg venner og kamerater.

Jeg vil samtidig oppfordre til sterkere innsats for vår felles sak ved å styrke Forbundet og Folk og Land.

Olga Bjoner.

BAK DE PARLAMENTARISKE KULISSE:**Den fantastiske Stavisky-affære****Undersøkelsesdommeren undrer seg**

21. mai 1930: «En besynderlig sak, en besynderlig sak — sier undersøkelsesdommer Glard høyt. Skjønt han sitter ganske alene i sitt Pariserkontor, hvor han nå hele dagen har studert et tykt aktomslag. Det er en anmeldelse, en klar anmeldelse mot en bedrager, en anmeldelse for sjekkforsfalskning, og i hvilket omfang! Tyve millioner francs — anmeldelsen stammer fra året 1926 og

Frå Stavisky med sine barn i lykkens dager.

ennå er det ikke blitt til noe. Hva heter mannen da? Det er et slikt utenlandsk navn — Stavisky — en russer formodentlig.

Undersøkelsesdommer Glard har ennå ikke hørt navnet. Men han vet hva han har å gjøre: han må informere sin foresatte om at det her åpenbart foreligger en forseelse — for det går jo ikke an at en anmeldelse som har ført med seg en slik bunke papirer bare blir liggende uten at det foretas noe mot den anmeldte.

Undersøkelsesdommer Glard melder seg hos sin foresatte, statsadvokat Pressard. Det er en mann midt i sekstiårene. Han går for å være en god jurist og hans forbindelser er de aller beste: han er svoger av herr Camille Chautemps, formannen for det radikalsosiale parti, som allerede har vært ministerpresident en gang og sikkert blir det igjen.

«Nå min kjære Glard», sier statsadvokaten elskverdig, «hva fører Dem til meg?»

«En utrolig sak, herr Pressard», svarer undersøkelsesdommeren. «og jeg forstår overhodet ikke hvorfor den først i dag er kommet til meg. Det må straks gjøres noe».

«Det er velgjørende å se slik iver hos en ung embetsmann!», bemerket herr Pressard. «De sitter ikke fast i dokumentstøvet. De kommer nok til å gjøre karriere!» Den gamle herre ler vennlig mot den yngre. «Hva heter så Deres sak?»

«Det er en anmeldelse mot en viss sjekkfalskner ved navn Stavisky» — svarer undersøkelsesdommeren, og utvikler det uhørte i at en så alvorlig anklage ligger der urørt og har gjort det i fire år.

Det vennlige smil var forsvunnet fra statsadvokatens ansikt da hans kollega nevnte navnet Stavisky, og da den annen var ferdig taug han ennå en stund.

«Altså, for å berolige Dem. Jeg kjenner til saken. Men De har kanskje oversett at den anklagede har advokat Hesse som forsvarer, og De vet at han ikke bare er advokat, men også deputert! Tro meg, hvis De i dette tilfelle ville påskynne undersøkelsen, så ville advokaten berede Dem de største vanskeligheter!»

«Men herr Pressard», roper undersøkelsesdommeren opprørt «De kan da ikke mene at dette skal hindre oss i å gjøre vår plikt! Jeg behøver dog på ingen måte å frykte for advokaten!»

«Kanskje ikke De», sier statsadvokaten, som det synes noe trett «men likevel — vær forsiktig min kjære! De har jo når alt kommer til alt ingen interesse av at noen sparker ben for Dem. Hør på en erfaren kollega, min kjære Glard — vær forsiktig!»

«Det skal jeg, herr statsadvokat», svarer undersøkelsesdommeren, noe formelt og fortsetter: «men tillat meg å være noe forundret over at De lar Dem påvirke av en advokat på denne måte! Jeg for min del vil gå videre med saken! Og hvis jeg da finner at en eller annen løper fri omkring som hører hjemme i fengslet, så vil jeg også sørge for at han kommer der!»

Han bukker og forlater sin foresattes rom. Men han har etterlatt seg et meget ubehagelig inntrykk hos statsadvokaten, for denne Staviskys advokat er ikke bare deputert Hesse, men også hans egen svoger (han er gift med en Chautemps). Og så er det da den annen svoger, Camille Chautemps, som har de beste utsikter til å bli ministerpresident — det ville være meget ubehagelig om det ble en skandale — man må

Arlette Stavisky da hun møtte i retten tiltalt som medskyldig.

hindre denne unge hissigpropp i å anrette ulykker.

Plutselig får undersøkelsesdommer Glard ingen mulighet mere til å gjøre noe med saken Stavisky, fra idag til imorgen er han blitt forfremmet og overført til en annen avdeling.

«Et klokt hode, denne Glard», bemerket statsadvokat Pressard da den unge mann kommer på tale, «jeg forutsa ham å ville gjøre rask karriere!»

Ferievikaren

4. juli 1931. Justisråd Prince lederen for den finansielle avdeling ved statsadvokatembetet i Paris er i hevet stemning: han skal i dag reise på en lenge etterlengtet ferie. Ennå er han riktignok ikke reist, ennå er han i sitt arbeidsrom, men han har bare noe meget behagelig å gjøre: han er nemlig iferd med å overgi sin vikar de uferdige akter. Justisråd Prince er en høyvoksen embetsmann og gjelder for å være rettferdigheten selv. Han hører til den generasjon som var med i krigen ved fronten og har også fått flere utmerkelser.

«Så, min kjære», sier han til sin ferievikar, kollegoen Bruzin. «Nå vet De beskjed og jeg ønsker Dem god fornøyelse! Jeg håper» føyer han spøkefullt til «ikke å se mere til disse akter når jeg kommer tilbake. De vil ha arbeidet Dem gjennom alt! Bortsett naturligvis fra de tilfeller da det ikke går så raskt —» Og så tok han avskjed.

Justisråd Bruzin er som herr Prince en ivrig arbeider. Da arbeidstiden er over tar han fra aktene med påskriften «Uferdige» den underste bunten, for den må vel ha ligger der lengst. Han tar den med seg hjem og setter seg etter å ha spist i ro og mak ved skrivebordet med saken for å studere den nærmere. Han har neppe begynt å lese før han mister både roen og velbefinnendet. Han blir både kald og varm over disse akter.

Det begynner med en kort anmodning fra justisråd Prince til kriminalpolitiet: Vær så vennlig å undersøke hvem som har satt penger i følgende foretagender: «Selskapet til finansiering av offentlige arbeider», «Selskapet til fremme av håndverk og jordbruk», «Selskapet, Etablissements Alex» — og som følge av denne anmodning har politiet levert en nesten rystende beretning:

«Lederen og stifteren av de nevnte selskaper, som forføyer over en kapital på omkring 40 millioner francs, er en viss Serge Alexandre, som i virkeligheten

ikke er noen annen enn et subjekt med meget dårlig lykte, Alexander Stavisky.

Stavisky, som er sønn av en fra øst innvandret jødisk tannlege er naturalisert fransk borger. Under krigen lykkedes det ham på grunn av sine forbindelser å bli fri for militærtjeneste, og den unge mann ble snart en av de største krigsprofitører. Han ga pengene ut like hurtig som han tjente dem. Tallet på venninner var meget stort. Faren skjøt seg da han så den bane sønnen slo inn på.

I året 1923 ble han siktet for et millionbedrageri, men forsvant tilsynelatende fullstendig. Mens politiet imidlertid forgivev søkte ham i utlandet i tre år levet han rolig videre i Paris under et annet navn. Skuespillerinnen Simone Arlette, som han senere giftet seg med, holdt ham skjult i sin villa, og han sto i denne tid i spissen for en hel gangsterbande og tjente veldige summer på raffinerte sjekkforsfalskninger.

I året 1926 ble han forrådt av en medviter og nå lykkedes det myndighetene å arrestere ham. Men han ble av helbredshensyn satt på frifot igjen.

Skjønt han forlot fengslet uten midler, forføyet han i løpet av kort tid påny over en millionkreditt og startet de foran nevnte selskaper.

Det står fast at Serge Alexandre, alias Stavisky er en storsvindler og notorisk forbryter».

Justisråd Bruzin sitter der som rammet av lynet. En slik politiberetning — og likevel løper forbryteren fritt omkring i Paris og fortsetter sin virksomhet uten at noen generer ham! Ved tanken på de «forretninger» Stavisky driver blir justisråden grepet av ny forferdelse: disse selskaper som forbryteren har stiftet må altså alle sammen være svindelforetagender! Det er jo et uhørt bedrageri. Det vil bli millionskandale. Men hvorledes kan hans kollega, denne Prince, la en slik sak bli liggende urørt i sine akter? En slik solid, pålitelig og nøyaktig justisembetsmann.

Herr Bruzin blir ennå en gang gjennom papirene. Sytten ganger har en visst å hindre at denne

Stavisky da han levet av å bedra kvinner.

gamle sak fra året 1926 kom for retten. En gang var papirene forsvunnet, en annen gang var Stavisky dødssyk, så var en advokat syk, så det og så det — og her er jo en ny innføring av Prince, datert 18. juni i år: «Det må slås fast om Alexandre og Stavisky virkelig er en og samme person».

Herr Bruzin tar seg til hodet. Men, det er jo fastslått for lenge siden! Det står jo klart og tydelig i politirapporten.

Justisråden har en knugende følelse av å stå på randen av en avgrunn, og han blir nesten svimmel.

Bøygen

Neste morgen kommer han opprørt inn til en kollega som sitter i naborummet. Han har ikke lukket et øye hele natten og er grå i ansiktet. Men det later ikke til at kollegaen har noen forståelse for hans opphisselse.

«Vet De, herr Bruzin», sier han «jeg synes De burde la saken ligge til Prince kommer tilbake! De kommer til å brenne fingrene — for at saken er varm det må da ethvert menneske forstå!»

«La den ligge?!», skriker Bruzin ute av seg. «En slik skandale? Skal jeg gjøre meg til medskyldig?! Jeg forstår ikke denne Prince!! Den anstendigste mann i hele huset!!»

«Ja, tror De virkelig at Prince ville latt saken bli liggende», svarer hans kollega, «uten at hans foresatte visste om det?! Forstår De da ikke at han bare har handlet slik fordi han har fått ordre om det?!»

Herr Bruzin svarer ikke. Han blir tørt i munnen. Det betyr altså at deres foresatte statsadvokat Pressard, svogeren til der kommende ministerpresident Chautemps står beskyttende bak den jødiske millionbedrager Stavisky —

Han styrter bort. Han vil ikke la seg råde av noen i dette øyeblikk, for han føler at alle vil råde ham til å la saken falle. Men intet menneske skal få ham vekk fra det han mener er hans plikt

Han må ubetinget snakke med statsadvokat Pressard, men det må han vente med til i oktober for herr Pressard er også på ferie.

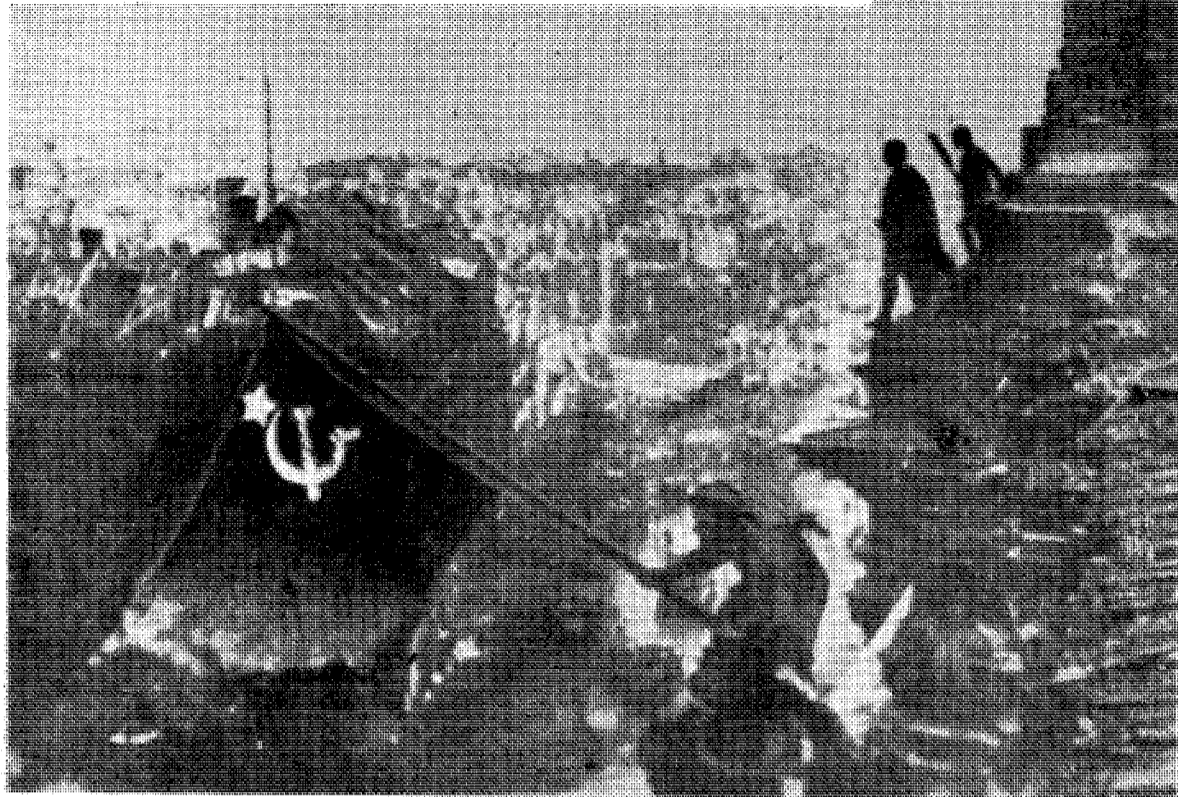
6. oktober 1931. Statsadvokat Pressard er igjen tilbake fra ferie. Også justisråd Prince er der igjen og herr Pressard har en konferanse med sine embetsmenn og skal tale om de uavgjorte saker.

Justisråd Bruzin har måttet betvinge sin utålmodighet. Åtte uker har han tiet om sin oppdagelse — nå legger han den frem i nærvær av sin foresatte herr Pressard, dennes stedfortre-

(Forts. s. 7).

Sovjets sterke stilling i Tyskland

Skyldes de vest-alliertes mangel på fremsyn —
Amerikanerne måtte gå tilbake 200 km. for å gi plass for russerne

Av Konrad Sundlo

I januar 1944 gikk England igang med å utarbeide sitt forslag for okkupasjonen av Tyskland. Planen gikk ut på at britene skulle besette nord-vest Tyskland som allerede var okkupert av britiske tropper og dessuten lå nærmest England. — USA derimot skulle få Syd-Tyskland og Sovjet fikk seg overlatt områder det ikke besatt da krigen endte med det resultat at Berlin — som skulle administreres av de fire stormakter i fellesskap — ble liggende som en øy i et rødt hav.

Britenes forslag var ikke bra og langt fra så fornuftig som det forslag USA's stabs-sjefer kom med i februar 1944. Stabssjefene regnet nemlig med at de vestalliertes tropper ville nå helt frem til Berlin og at derfor okkupasjons-sonene måtte gå helt frem til denne by. Russerne hadde sjangse til å kunne få tak i hele Øst-Tyskland, så det gjensto bare å fastsette en skillelinje mellom dem og de vestlige allierte, og en slik linje, mente stabssjefene, kunne passende trekkes fra Rostock og sydover til Berlin-Leipzig-Asch ved den tsjekkoslaviske grense.

Stabssjefene reknet riktig med henhold til den allierte fremrykning, idet Eisenhovers tropper allerede 14. april 1945 hadde nådd Elben og etablert et brohode der. Det hadde vært Eisenhovers hensikt å fortsette til Berlin, men han ble stanset lenge før, idet president Roosevelt var av den mening at det ikke var politisk ønskelig at de vest-allierte kom til Berlin før russerne. Men 21. april satt russerne i Berlin og samme dag meddelte Eisenhower den russiske overkommando at hans

armeer stanset ved Elben. De var da 150 km. inne i den okkupasjonssove som var tiltenkt russerne, men som enda ikke hadde selt en russisk soldat.

Da Eisenhower ikke fikk komme til Berlin vendte han sin oppmerksomhet sydover og sendte general Pattons armé avsted for å befri Prag som tyskerne holdt hårdnakket. Men også denne gang ble Eisenhower stoppet. For da general Patton gjorde seg istand til å gå løs på byen, kom der en anmodning fra russerne om å vente litt. Og da det var en meget viktig del av USA's politikk ikke å fornærme Stalin ga Eisenhower ordre om holdt. Og general Patton lystret. Men da han var en råttamp ga han sine følelser luft i alenlange eder og forbannelser som henrykket alle der setter pris på slike ting. Og imens marsjerte russerne frem, jaget ut tyskerne og kunngjorde for all verden at det var de som hadde befridd Berlin og Praha.

Forslaget fra USA's stabs-sjefer ble ikke godtatt. Det ble tvertimot motarbeidet aktivt av USA's ambassadør i London, John G. Winant, og president Roosevelt sørget for den solide begravelse. Men meget ville vært bedre her i verden i dag om det var blitt akseptert. Fordelene ved det er i høynefallende: Vesten ville ikke som tilfellet er nå vært avhengig av Sovjets nåde hver gang de ville inn til Berlin. Der ville ikke ha vært noen Berlin-blokade. De vest-allierte tropper i Berlin ville ikke vært der som en slags gidsler og utsatt for å bli tatt tilfange straks der brøt ut krig. Og en betydelig større

del av Tyskland ville vært i vestlig besittelse, hvorved Vest-Tysklands autoritet ville vært styrket. For ikke å glemme at de vestallierte militært sett ville stått betydelig sterkere enn de gjør nå.

For president Roosevelt synes det å ha stått som noe av det viktigste ikke å støtte Stalin. Derfor tok han heller ikke opp spørsmålet om skillelinje mellom øst og vest, men kranget lystig med britene om hvem som burde besette nord-vest Tyskland. Det sies at han først ga etter for britenes krav da disse gikk med på Morgenthau-planen om å rasere hele Tysklands industri og gjorde Tyskland om til «en potetåker» som Goebbels uttrykte det. Men han ble heldigvis overbevist om at en slik politikk ville gjøre Tyskland til en fattiggård og et kommunistreire.

Jalta-konferansen 1945 bifalt de av britene foreslåtte okkupasjonssoner. USA og England anbefalte at også Frankrike fikk en sone og Stalin svarte kjapt: «Men ta den franske sonen fra det området dere selv har!»

Så var da tyskerne endelig slått og ved et fellesmøte i juni kom sonespørsmålet opp til behandling, og her erklærte Sovjet:

«Dere står i vår sone! Forsvinn! Dere har 24 timer å gjøre på!»

Nå, — så fort kunne ikke «vennene» komme seg vekk. De sto jo opptil 200 km inne i den russiske sonen. Men de kjørte og trasket så fort de kunne og ganske sikkert under en sky av forbannelser mens de paserte de mange slagfelter de hadde vunnet med tusener kameraters blod.

(Forts. s. 6).

Argentinas brev:

Hvor lenge kan Frondizi holde stillingen?

Streiker, uro og fare for militærkup

Det later til å ha roet seg litt igjen i Argentina, selv om det kanskje er stille før stormen. De siste nyheter går ut på at president Frondizi i et nyttårsbudskap til folket har erklært at valutareguleringen vil bli opphevet fra nyttår. Han erklærte også at det blir nødvendig å øke skattene og oppheve eller redusere subsidiene. En regner med at subsidiene av peso-kursen vil føre til en vesentlig devaluering, og at prisene vil stige på kjøtt og andre matvarer. Bensin og oljeprisene vil bli tredoblet, det blir 60 pst. økning i prisene på jernbanebilletter og godsfrakter og 150 pst. stigning i portotakstene. Ellers heter det i offisielle telegrammer at en rekke geskjeftige finanshaier fra USA og andre land er ute for å fiske i rørt vann og tilbyr Argentina store lån — men naturligvis ikke gratis.

Nedenstående brev fra vår korrespondent i Buenos Aires er skrevet før disse begivenheter og er blitt liggende fordi Folk og Land ikke er kommet på 3-4 uker nå, men det inneholder likevel mye av den større interesse for bedømmelsen av den fremtidige utvikling i landet og bringer oss midt inn i begivenhetenes seftrum på en helt annen måte enn de upersonlige og friserte telegrammer om argentinske forhold som ellers ser dagens lys i Norge.

Buenos Aires i desember 1958.

Det liberale oligarquis permanente statskup-organisasjon led et alvorlig nederlag ved den argentinske visepresidentens fall i forrige måned. Visepresidenten var bare hylsen om det prosjekt som var forberedt og utløst av oligarquiet, og han ble uten medlidenhet latt i stikken av sine medsamsvorne ennå før han falt til jorden etter sin eksplosjon i luften. Visepresident Gomez melodramatiske opptreden i dagene etter sitt store knall og fall var en skuespiller verdig. Hans komiske forsøk på å fremstille seg som misforstått patriot og martyr ble grundig understøttet av «La Prensa», «La Nacion» og de andre større presseorganer som alltid har stått til oligarquiets og de fremmede interessers tjeneste. Som nevnt i foregående brev nektet jo Gomez å gå av før han hadde fått oppreis-

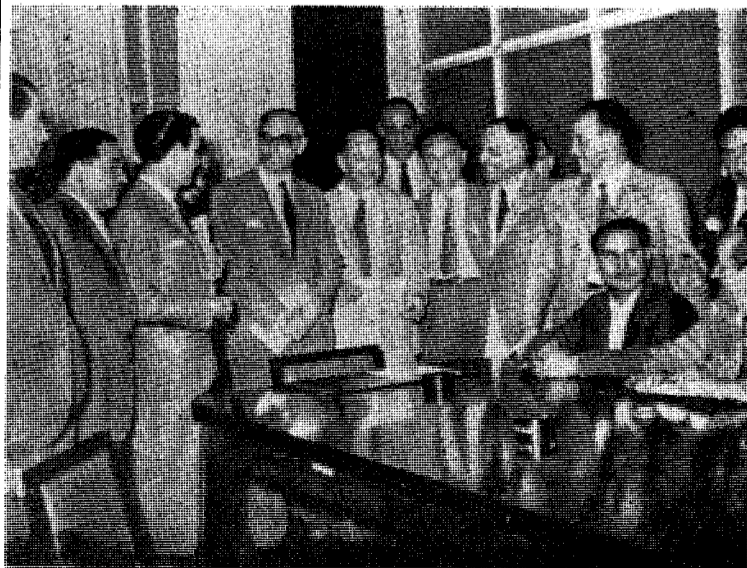

Alberto Gainza Paz eier og redaktør av «La Prensa», gorillaenes trofaste støtte.

ning (!) og sa seg villig til å ta en politisk rettssak i stedet, men situasjonen ble ham så ubehagelig at det var ingen annen mulighet enn å resignere.

Uten Gomez, og uten velgerstøtte, synes det vanskelig om Aramburu og Co. nå har noen annen utvei enn det direkte militærkup for en makt- overtagelse. Frondizi, som et-

(Forts. s. 6).

Representanter for «de 62» jagforbund forhandler med Frondizi (med briller).

Hvor lenge kan Frondizi - - ? Sovjets sterke stilling i Tyskland -

(Forts. fra side 5)

terhvert har måttet gi stadig flere og flere konsesjoner til de vepnede styrker — med rette kalt for landets sterkeste «politiske parti» — for å få lov til å fortsette i sin presidentfunksjon, er for øyeblikket bakket opp av denne sterke maktfaktor, men de politiske observatører her spør seg selv hvor lenge det vil vare før Frondizi segner om under byrden av denne «proteksjon». Frondizi sitter riktignok fortsatt i Casa Rosada, men det er de vepnede styrker som har tatt over kursføringen. De samme observatører ser bare to alternativer for den videre utvikling: enten kaos eller diktatur.

Unntagelsestilstanden, som bare ble innført for et tidsrom av en måned er nå som forutsett innført på «ubestemt tid». Jernbanearbeiderne som er tilsluttet «de 32demokratiske» fagorganisasjoner gikk forleden til delvis streik. Deres 325 000 medlemmer ble mobilisert og stilt under lovreglement som gjelder for krigstid, akkurat som i den revolusjonære okkupasjons-epoke. Medlemmene av dette fagforbund har tidligere ved flere anledninger brutt ledernes direktiver og støttet «de 62», og det har av denne grunn i den senere tid vært flere mislykkede jernbanestreiker. Denne gang ble imidlertid arbeiderne lokket med falske påskudd, mens deres leder hele tiden sto i kontakt med Aramburu for en mulig politisk utnyttelse av situasjonen. — «De 62» er på sin side blitt berømmet for sin patriotisme og uegennytte da de bestemte seg for å henlegge november måneds bebudede generalstreiker. Etter et nytt plenums møte har imidlertid ledelsen bestemt å gå til generalstreik den 11. og 12. desember. Dette har altså gitt regjeringen påskudd til forlengelse av unntagelsestilstanden. Hæren har til og med gått til innkallelse av årsklassene 35 og 36 p.g.a. uroligheter som kan komme til å oppstå i forbindelse med de forestående streiker og deres sikkert påfølgende mobiliseringer.

Det er ellers mange måter å drive undergrunnsvirksomhet på, iallefall her i Argentina, og en av de siste på området har de store utenlandske slakteribedrifter satt i gang ved å gå til så rå prisforhøyelser på alle kjøttvarer at dette igjen har ført til alle slakteriforretningers proteststreik. Befolkningen her i Buenos Aires be-

finner seg nå uten kjøtt på femtende dagen, noe som er katastrofalt i et kjøttspisende folk som det argentinske. De krefter som står bak denne manipulasjon vil på denne måte skape ennå større misnøye blant folket og ytterligere undergrave regjeringens umulige stilling.

Lokale ekko i Pasternak-saken

En del av det «demokratiske» intellektuelle samfunn i Argentina har latt seg røre til tårer over tragedien med «Dr. Shivago»s forfatter. Og den venstrebetonte intellektgruppe, dyktige moskovittilhengere, har etter beste evne vært opptatt med å gi de første svar på tiltale. Kommunistene minner nå om den stygge behandling som de peronistiske intellektuelle ble utsatt for i 1955! Lederen av den herværende forfatterforening har brakt Pasternak-saken inn for UNESCO, «men», sier kommunistene, «han er like likegyldig overfor det som skjer i eget land, som han er sensibel overfor det som skjer i Sovjet-Unionen». Noe som er hel riktig, da fremstående argentinske forfattere (og andre) under «frigjøringen» ble forfulgt etter samme mønster som NS-folkene i det norske «rettsoppgjør». Detaljer skulle således være unødvendige. Her skal bare kort nevnes at en forfatter, Clemente B. Ros, ble henrettet ved standrett. Men den gang var den «demokratiske» likegyldighet et fellestrekk, og kommunistene dannet ikke noen som helst unntagelse, mens de i dag vil gi inntrykk av solidaritet med de samme kolleger som de for ikke så lenge siden fornektet og baktalte. De personer som virkelig har stilt seg solidarisk med de forfulgte fra første stund av, gir uttrykk for at det er trist at det av rent politiske grunner skal gjøres så stor ståhei om en utenlandsk forfatter, hvis eksistens vi så sent som i går ikke hadde anelse om, mens man altså på den andre side ikke er istand til å feie for egen dør.

Montgomerys memoarer lager oppstandelse

I anledning av feltmarskalk Montgomerys nylig utkomne memoarer, skriver et argentinsk presseorgan blant annet: «Den italienske regjering presenterer formelt en protest overfor den engelske regjering. Moskva anmelder en aggressiv reaksjon fra den imperialistiske kapitalismes

side. Flere nordamerikanske aviser offentliggjør lederartikler og fete overskrifter med avskykommentarer. President Eisenhower står midt i skuddlinjen og får sin politiske og militære udyktighetsattest påkrevet. Hva er det som skjer i vesten? Det er ganske enkelt de eksplosive erklæringer i feltmarskalk Montgomerys memoarer som har forårsaket denne journalistiske, offisielle og militære oppstandelse. Så skarpe har den britiske helts bebreidelser vært, og utgått på et så ufordelaktig tidspunkt for hans tidligere øverstkommanderende, general Eisenhower, at mange observatører ikke har kunnet la være å erkjenne at Montys ord har influert på valgresultatene i De Forente Stater. Montgomery, som har ventet til sin militære avgang med å offentliggjøre sine objektive memoarer, beskriver den nordamerikanske president som en nølende mann, en enkel og elementærstrateg, den hovedansvarlige for en unødig forlengelse av krigen, og ennå verre: for å ha tillatt at store deler av Sentral-Europa ble sovjetokkupert og i dag er i den røde hærs makt». Bladet bemerker ellers blant annet:

«Som man vil huske ble Eisenhower utnevnt til brigadegeneral i 1941, og hans mest bekjente krigsmeritter var å ha vært en god tankinstruktør i 1918. Han var ellers kjent som en mann som tok sine arbeidsstudier alvorlig, som likte å røke, spille bridge og lage seg sin egen kaffe». Og videre: «Montgomery har naturligvis rett. Om hans plan var blitt god tatt, ville krigen ha sluttet før og Berlin hadde isteden blitt inntatt av de vestallierte styrker, og man hadde reddet Sentral-Europa fra å falle i russiske hender. Men her var det nødvendig å regne med de politiske sjefers godkjennelse, og de hadde allerede tatt sin beslutning om å la Berlin forbli i den sovjetrussiske okkupasjonszone ved Teheransammenkomsten. Dette er den sanne grunn for Eisenhowers passivitet, denne passivitet som fikk general Patton til å skrike ut i yankeenes overkommando: «Vi kunne fortsette fremrykningen, og om det ikke behager russerne, så la dem dra til helvete». Eisenhower er ikke den ansvarlige for krigens forlengelse, en forlengelse som ble provosert av det bekjente krav om betingelsesløs overgivelse, heller ikke er han den ansvarlige for tapet av Sentral-Europa. De rette skyldige er de som i Teheran og Potsdam tok på seg

(Forts. fra s. 5).

Det var mange som var skuffet over den vei utviklingen hadde tatt. Bl. a. ambassadør John G. Winant. For han begikk selvmord 3. november 1947. Det er intet som tyder på at han noensinne ikke hadde gjort sin plikt. Men det hvilte tungt på ham at tiden etter krigen ikke viste noe tegn på det harmoniske vennskap han hadde sett fram til.

En annen som nok også døde som en skuffet mann var president Roosevelt. — For i Chester Wilmots «Kampen for Europa» finner jeg følgende uttrykk for presidentens syn: (Side 512) «Vi vet eller tror at Ruslands interesser — i den grad vi forstår dem — ikke vil gi årsak til store uoverensstemmelser når det gjelder utenrikspolitikken. Vi tror at vi av økonomiske grunner er avhengige av hverandre. Vi finner at russerne enkeltvis er lette å ha med å gjøre. Russerne liker utvilsomt amerikanerne. De liker De forente stater. De stoler mer på De forente stater enn på noe annet land i verden — fremfor alt vil de gjerne opprettholde vennskapelige forbindelser med oss. De er et utholdende, beslutsomt folk som tenker og handler akkurat som Dere og jeg».

Eisenhower hadde like lite forstand på Sovjet-Russland som presidenten for i Wilmots bok s. 513 finner jeg følgende dypsindigheter av ham:

«I sin generøsitet, i sin lattermildhet, i sin hengivenhet overfor en kamerat, og i sitt sunde, direkte syn på dagligdagse affærer, ligner den alminnelige russer etter min mening sterkt det vi kaller «en gjennomsnitts amerikaner».

Videre presterer Eisenhower: Han følte «at det ikke fantes noe i Amerikas og Russlands fortid som ga grunn til å betrakte framtiden med pessimisme». For det første «hadde det eksistert et ubrutt vennskap som skrev seg fra De forenede staters fødsel», og for det annet «hadde ingen av landene bygd opp noe imperium ved hjelp av makt».

Trøste og bære oss, får vi vel si om disse uttalelsene fra to menn som har vært USA's presidenter siden 1917, og som altså har opplevd at bolsjevikene slo ihjel sitt keiserhus nede i en kjeller i Sydøst-Russland, myrdet mesteparten av sitt lands intelligens

FORBUNDET

har hatt et vellykket møte på Svarstad i Vestfold, ledet av Lars Holt. Alexander Lange orienterte om stillingen.

avgjørelse nav verdens skjebne: Roosevelt og den mystiske losje av rådgivere som han omga seg med». S.

og nå sluker land etter land og lager kvalm over hele vår jord.

Og USA! For 150 år siden førte amerikanerne en mangeårig frihetskrig mot England. Senere sloss de med Mexico og statene New Mexico og Texas, og etterpå røk nord- og sørstatene sammen i en 4-års borgerkrig. I begynnelsen av dette århundrede kjempet USA mot Spania og befridde bl. a. Cuba og Filipinene og senere har de satte kronen på verket ved å delta i to verdenskriger. Det bør kanskje også nevnes at USA er bygget opp og gjort til en stormakt ved hensynsløs utplyndring av Amerikas urinnvånere indianerne.

— Ikke bygget opp med makt?

Både USA og Sovjet er bygget opp gjennom den mest brutale utfoldelse av makt og deres vei til storhet går over menneskers blodige lik —

K. Sundlo.

Mannen som myrdet -

(Forts. fra s. 2).

lusjonen ble alle medlemmer av familier hos hvem man fant denne brosjyren, skutt på stedet. Et eksemplar fant veien til England. Det ble oversatt til engelsk under titelen «The Jewish Peril» og til fransk som «Protocoles de Sion».

Men slikt kan en naturligvis ikke trykke i Norge uten å ta sine reservasjoner, og oversetteren har da også ganske riktig tilføyet følgende fotnote: «Disse «protokollene» viste seg senere å være et notorisk falsum!» Akja.

Fyrst Jussupoffs memoarer er ellers en uhyre interessant tidsskildring fra det halvbarbariske tsarriket som var råstoffet til dagens røde verdensmakt. Den forteller oss også noe om den russiske mentalitet som er så vanskelig å fatte for Vestens folk. Derfor er den kanskje også en nyttig bok i en verden hvis fremtid er avhengig av en korrekt forståelse av de mange problemer. O. M.

Arkitekt

HUSTAD

BÆRUMSV. 5, Ø. ULLERN
Telefon 55 61 29 — Oslo

Oslo Stigefabrikk

Inneh. ALF T. LUNDE,

Mosseveien 8, Oslo

Tlf. 68 88 37, priv. 87 07 79

Skyvestiger oljet m/ cadimerte beslag. Takstiger av jern, malertrapper og heisbare loftstrapper.

Vår bønn:

Skriv kort og adresser brevene til redaksjonen, ikke til redaktørene privat.

Det er en forunderlig ting —

(Forts. fra s. 1).

krigen var et faktum også for alle stormakter. Eventyret om Norges fortsatte kamp, ved å undertrykke endog i historiebøkene det faktiske hendelsesforløp, taler sitt tydelige språk. Løgnen om evakueringen av Konge og Regjering til England for å fortsette kampen tjener kun til å opprettholde den falske glorie rundt den feige flukt fra konsekvensene av en feilslått utenrikspolitikk og et av Arbeiderpartiet og Venstre ødelagt forsvar. Det at restene av dette ikke i tide ble mobilisert (ble hindret mobilisert) har vi ennå ikke fått noen plausible forklaring på. Da dette kun **KAN SKYLDES HØYFORREDERI**. En hemmelig avtale med England. Man ventet at England skulle komme først og da gjaldt det ikke å ha noe å forsvare seg med. (Den manglende minuttlegging i Oslo-fjorden etter britisk henstilling).

Vi savner også offentliggjort de mange militære henvendelser til Konge og Regjering **OM Å MOBILISERE**. Det er å anta at disse også er gitt skriftlig form for eventuelt å gjøre de militære sjefers ansvarsfri — hvis mobilisering ble nektet. Når skal vi få se dette materiale? Under-

Stavisky-affæren

(Forts. fra s. 4).

der og også herr justisråd Prince. Herr Bruzin peker på det uhyrlige i disse akter. Han leser opp den tilintetgjørende erklæring fra kriminalpolitiet og han beviser at herr Serge Alexandre, forretningsmannen med millionkredittene og anbefaling fra handelsministeren ingen annen er enn bedrageren Stavisky. Han understreker også at det sytten ganger skulle ha vært reist sak mot ham, men at det ikke en eneste gang har lyktes å få saken fremmet.

Justisråd Prince tier til dette — men det står da heller ikke til ham å si noe. Nå må dog hans foresatte, statsadvokat Pressard — republikkens representant treffe en avgjørelse om denne sak.

«Skriv en utredning om dette til aktene», bemerket herr Pressard til justisråd Bruzin, og så går han over til neste sak —

Da møtet er over og de foresatte er forsvunnet, kan ikke Bruzin holde seg tilbake lenger «Prince, Prince!», skriker han nesten?! «Kan dette være mulig?! En beretning til aktene — og det er alt?!»

«Bruzin», svarer Prince, «De har vel undret Dem over min anvisning før jeg dro på ferie i juni om å undersøke om nå virkelig Stavisky og Alexandre er samme

hånden har man jo fått høre **OM HVEM SOM SA NEI** til mobilisering. Jeg hørte det selv av en meget høy offiser som tjenestegjorde dengang. Han var ennå uforsonlig rasende for dette svik mot fedrelandet.

Det er flere ganger omtalt i historiske avhandlinger og i enkeltpersoners memoarer, at der klebet seg noe til vår frigjøring fra Unionen med Sverige i 1905. Nemlig at England blannet seg inn i denne, for å oppnå strategiske fordeler av Norge. Når Norge ble «fritt». Der skal være lovet England støttepunkter på den syd-norske kyst. Det var disse støttepunkter man krevet og som man inpsiserte i mars 1940. Neppe uten regjeringens kjennskap. Under dekke av å yte Finnland hjelp ble også andre landingssteder undersøkt. Når nå Sverre Hartmann har gitt en redegjørelse av den tyske spionasje før 9. april 1940, så er jeg overbevist om at der finnes mange nordmenn som kunne gi en mere utførlig beskrivelse av hva britiske agenter og **NORDMENN** (gode sådanne etter 8. mai 1945) tilbrakte tiden med og som førte, frem til ulykken. Men det å **FORRADE NORGE TIL ENGLAND** det er ikke forrederi, det er en nasjonal handling som man dekorerer for! Jeg har selv vært sterkt engelskvennlig hele mitt liv og er enig i hva man i England fremholder: **RIGHT OR WRONG, MY COUNTRY**. Det er et britisk ideal. Det burde også ha vært norsk i den tiden. Men her var det enten **FOR ENGLAND ELLER FOR SOVJET**. Det var bare den lille flokk, av psykopater, undermålere og bærme, Nasjonal Samlings tilhengere som tillot seg i gjerning å gå inn for det som England ser som den høyeste form for patriotisme. Den engelskvennlige klikk i dette land som sammen med «ridderne» av det brukne gevær» førte

person — men hva skal en gjøre når en alltid støter på dette: Må behandles meget diskret?»

Herr Bruzin vet ikke hva han skal svare til det.

«Gudskjelov at jeg kommer vekk herfra», fortsetter Prince «Min utnevnelse til apellretten må komme hva dag som helst og så har jeg ikke mere med denne sak å gjøre. Vet De, at det jeg vet og det jeg har sett her kan ta fra en lysten på hele yrket. Og dog kan jeg prise meg lykkelig over at jeg ikke er den eneste som har sett bak kulissene, ellers ville jeg ikke gi to øre for mitt liv»

oss inn i krigen og den etterfølgende okkupasjon vil en dag bli grundig dømt i Norges historie. Dertil kommer de menn som etter krigen ved rettssvik prøvet å sone egen synd ved stedfortredere. Nemlig ved å kaste skylden på oss for Norges ulykke. For å oppnå den riktige stemning (føre folk bak lyset) satte man igang med systematisk historieforfalskning. Ja endog vitenskapsfolk lot seg låne ut til det. Også på jusens område. Det er nå gått over 13 år siden krigens opphør i Europa, men ennå vugger det hav av løgn og bedrag på seg. Spesielle sorter av aviser og publikasjoner sørger for dette.

Når overlege Scharffenberg fastslår, at den tyske okkupasjon ikke var folkerettsstridig og når Norge kapitulerte 10. juni 1940, så må også «Hjemmefronten»s virksomhet være folkerettsstridig. Det skulle si seg selv. Derfor ble også krigsrettsdommer Latza frikjent av Høyesterett for de dødsdommer med etterfølgende eksekusjoner, som fant sted. Administrasjonsrådet gikk endog inn for å hjelpe okkupanten med å hindre motstandshandlinger, ved å opprette egen embetsstilling som hadde til oppgave å viderebringe opplysninger til tyskerne om slike handlinger. Ble administrasjonsrådets medlemmer dømt for dette? **NEI**, dengang pågikk nemlig krigen i Norge. Det var en opplagt bistandshandling. Avdøde Langeland påpekte hundrevis av slike tilfelle i sine bøker, men «kretsen» gikk fri. Hvorfor det tro? Det kan ikke ha noen annen årsak enn at denne klikk kjente til visse forhold i forbindelse med 9. april 1940 som ikke måtte se dagens lys. Hvis det kom frem kom muligens også forhistorien til 1905 for dagens lys. Det må den ikke for da blir det ikke noe mere å rope hurra for i dette land. Da må man til å rive monumenter over både denne og hin.

Norges historie i dette århundre har vært et stort drag. De store menn som landet har fostret og som kunne bidradd til å føre oss ut av trelldommen, de er systematisk sjikanert vekk fra landets styre og stell. Hvem tror man står bak dette? En nasjon er ingenting hvis det ikke har menn av format til å verne om friheten og selvstendigheten. For å gjøre et folk fritt må man først gjøre det fritt i hjertet. Det ble forsømt, istedetfor sannhet fikk man sva-

da og løgn. Den firehundreårsnatt som ruget over apekatten fikk sin fortsettelse etter 1905. Det er et stort spørsmål om vi ikke var mest fri under unionen med Sverige. Da hadde vi nemlig en partner som var interessert i å holde stormaktene vekk fra innblanning i norske saker. Når man nå tenker på hva en lykkelig og god union med Sverige kunne betydd i moderne tid med dens tekniske utvikling og muligheter, så må en bare se på med sorg, at de små rivninger som førte til Unionens opp-

løsning skulle få så store konsekvenser for Norge. Sverige har den hele tid siden 1905 vært en suveren nasjon, sterk på alle måter. Det har kunnet sette seg i respekt. Mens vi, hva med oss? Vi har ført bevis for, at det svenske sa: at nordmennene er et semre folk, var riktig.

På over 50 år har vi ikke kunnet skaffe oss en historie som vi kan være bekjent av. Derfor tausheten om 1905 og 1940. Vi er små, vi fatter evne til ett sannhets styrkestevne.

H. Franklin Knudsen.

Roosevelt og Nord-Norge

(Forts. fra s. 1).

sen som var i USA på den tid møtet fant sted, ble omgående underrettet om saken av ambassadør Morgenstjerne og kronprinsen «var også overrasket og bestyrtet».

Kronprinsen var invitert til den middag i det Hvite Hus den 14. mars som skulle holdes for utenriksminister Eden, altså to dager etter Lies møte med president Roosevelt. Kronprinsen skulle under denne middag spørre Eden og Roosevelt om disse nord-norske planene. Da kronprinsen spurte Roosevelt om saken «var presidenten på retrett». «Hva skulle vi tro?» sier Lie i sin bok «sjelden har sannheten vært mer tilslørt av tåke». «Under middagen uttalte Roosevelt seg meget beroligende m. h. t. spørsmålet om Sovjetsamveldets forbindelse til Atlanterhavet.

Såvidt presidenten visste (!) var ikke Sovjetsamveldet kommet med noe krav eller noen henstilling om å få noen havner i Nord-Norge (!)»

Samme dag, 14. mars, hadde Morgenstjerne en samtale med utenriksminister Cordell Hull. Han kjente ikke noe til de planer Roosevelt hadde talt med Lie om (!) Da Molotov ifjor var i Washington, hadde han ikke nevnt noe om nord-norske havner (!) Det var Cordell Hulls mening at slike russiske krav overhodet ikke kunne diskuteres (!)

Dagen før denne middag, altså 13. mars 1943, telegraferte utenriksminister Lie påny til sin regjering i London. I telegrammet sier Lie bl. a.: «Jeg tror eller ihvertfall håper at britene er på vår side, og jeg tror heller ikke at saken ble drøftet under Molotovs besøk i Storbritannia april — mai 1942.

19. mars 1943 fikk kronprinsen en ny anledning til å ta spørsmålet opp om nord-norske havner med Roosevelt. «Presidenten fortalte da at han hadde spurt utenriksminister Eden om han noen gang hadde hørt disse ryktene om russiske interesser i Nord-Norge. Eden hadde svart nei (!)»

Den 23. mars 1943 hadde Lie

sin annen samtale med president Roosevelt. Roosevelt sa da «at han under første møte nærmest hadde trakt spørsmålet på bane for å høre Lies mening (!)»

Lie skriver i anledning av denne forklaring:

«Jeg kunne ikke la være å tenke for meg selv: Hvorfor hadde det da vært så nødvendig å be meg om å overveie saken så nøye og komme tilbake for å gi svar? Presidenten måtte tro jeg ikke husket hva han hadde sagt 12. mars, — eller var det kanskje hans måte å gi meg en sjangse til «å glemme» hva han hadde sagt?»

Jeg spurte påny Roosevelt hvem som hadde tatt denne saken opp for et år siden. Roosevelt trakk litt på det og svarte etter en pause at såvidt han husket, var den blitt nevnt under en samtale han hadde hatt med Churchill (!) Roosevelt ba flere ganger at vi måtte passe på at det ikke kommer noe av dette i

Forts. s. 8.

FORBUNDET TAKKER!

Sender kr. 50.00. Det er ikke mye, men hvis vi alle sender litt hjelper det vel på en eller annen måte.

R. J.

Forbundet takker for tilsendte.

VÆRELSE

Herre ca. 60 år får leie pent værelse i drabantby innen Oslo-området. Bill. mrk. «Gjerne hel pensjon».

Annelise Parow

TANNINNSETNING

Trondheim

Gisle Johnsonsgt. 5 - V. Lademoen kirke — Voldsminde

TANNLEGE MAAMOEN

Hansteensgt. 2

Telef. 44 43 33

Tannlege

MARTIN KJELDAAS

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 75 54

Averter i

FOLK OG LAND

Roosevelt og Nord-Norge

(Forts. fra s. 7).

dagspressen (!) Jeg var helt enig i hvert fall kunne han være trygg for at intet ville sive ut fra norsk side (!)

«11. juni 1943 tok jeg saken opp under en samtale med utenriksminister Eden. Han erklærte kategorisk at det aldri — hverken til ham eller Churchill, var kommet noe ønske om havner eller jernbaner i Nord-Norge, hverken fra den russiske regjering eller fra noen annen. Til slutt gjentok han at både kongen og den norske regjering kunne være tilfreds med sakens forløp. Den var nå brakt endelig ut av verden (!)»

Resyme av foranstående

1) Den 12. 3. 43 svarte Roosevelt *unnvikende og svevende* på Lies spørsmål om *når og av hvem* de russiske krav var blitt fremsatt.

2) Den 14. 3. 43 svarte Roosevelt på kronprinsens spørsmål at *såvidt han visste*, var sovjet-samveldet ikke kommet med noe krav eller henstilling om å få noen havner i Nord-Norge.

3) Den 14. 3. 43 svarte utenriksminister Cordell Hull vår ambassadør Morgenstjerne at *han ikke kjente noe til* de planer Roosevelt hadde talt med Lie om.

4) 19. 3. 43. Kronprinsen spurte påny Roosevelt om de nordnorske havner. Presidenten fortalte da at *Eden hadde svart nei* på hans (Roosevelts) spørsmål om *han* noen gang hadde hørt disse rykter.

5) Den 23. 3. 43 spurte Trygve Lie påny Roosevelt om *hvem* som hadde tatt denne sak opp for et år siden. Roosevelt trakk litt på det, og svarte etter en pause at *såvidt han husket*, var det blitt nevnt under en samtale han hadde hatt med Churchill.

Roosevelt ba Trygve Lie flere ganger om at han måtte passe på at det ikke kom noe om denne sak i dagspressen.

6) Den 11. 6. 43 tok Trygve Lie saken opp under en samtale med Eden. Han erklærte kategorisk at *det aldri, hverken til ham eller Churchill* var kommet noe ønske om havner eller jernbaner i Nord-Norge, hverken fra den russiske regjering eller fra noen annen. Til slutt gjentok han at både kongen og den norske regjering kunne være tilfreds med sakens forløp. Den var nå endelig brakt ut av verden.

Det fremgår tydelig av dette resyme, at Kronprinsen og den norske regjering gjorde det de kunne for å finne frem til årsaken til president Roosevelts sjarmoffensiv overfor vår utenriksminister i en for Norge så forsmædelig sak som avståelse av nord-norske havner til Sovjet.

Derimot gir resymet en avskrekkende avsløring av karakteren hos «våre alliertes» politikere.

Det hemmelige traktat

For eksisterer der ikke en hemmelig traktat mellom Sovjet og England av 26. 5. 42 gjeldende i 20 år, opprettet i Whitehall, London?

Jo, la oss i dag gå *bakover* til «Gøteborg Morgenpost» av 23 juni 1942 hvori denne traktat er nevnt av en diplomat. Traktaten har flere punkter hvorav følgende er av interesse for oss:

Punkt 2) De fleste områder som grenser til Sovjet-Russland eller ligger i dets nærhet, således Finnland, deler av Nordskandinavia — anerkjennes som sovjetrussisk interessessfære.

Punkt 3) Til vern mot fremtidige angrep fra aksemaktene side får Sovjet-Russland rett til å skaffe seg støttepunkter og opprette garnisoner i andre land.

Punkt 5) De to paktsluttende parter forplikter seg til å sørge for at det nasjonalsosialistiske, det fascistiske og andre regimene definitivt avskaffes i Europa.

Punkt 5 har jo ekstra interesse for oss definitivt avskaffede NS-er.

At en traktat mellom mellom Sovjet og England av 26. 5. 1942 virkelig eksisterer, finner vi bekræftet i J. Stalins bok: «Vår kamp for frihet og fedreland», Oslo 1946. Heri sier J. Stalin i sin tale den 6. nov. 1942 på 25 årsdagen for den store sosialistiske oktoberrevolusjon:

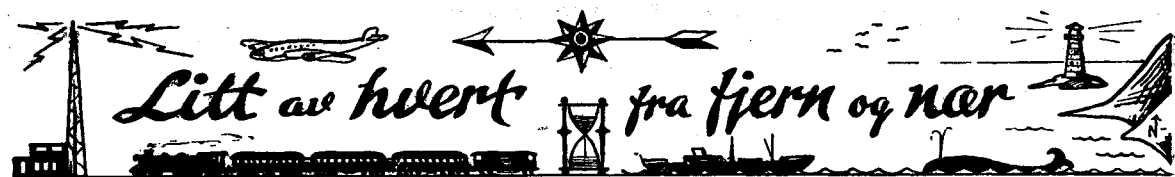
«Den 26. mai 1942 besøkte kamerat Molotov Storbritannia og det kom istand en Traktat om allianse i krigen mot Hitler-Tyskland og dets forbundsfeller i Europa og om samarbeid og gjensidig støtte etter krigen. Denne traktats varighet er 20 år».

M.h.t. ovennevnte artikkel i den svenske avis er det jo merkelig at vår ambassade i Stockholm under krigen ikke innrapporterte en så viktig opplysning til London.

Som ytterligere bekræftelse på traktatens eksistens kan vi også gå tilbake til norske aviser fra mandag den 27. mai 1946. (26. 5 var søndag i —46). Der finner vi overskrifter som «Sympatisk telegram fra Molotov til Bevin» (London NTB fra Reuter): Utenriksminister Molotov har sendt utenriksminister Bevin dette telegram i anledning av 4 års dagen for den britisk-russiske pakt: så kommer det sympatiske telegrammet om gode ønsker fra den russiske regjering og Molotov personlig o.s.v. Dette telegrams innhold ble også opplest i Norsk Kringkasting nyhetstjeneste selvsamme mandag kl. 13.

Men fra 26. mai 1946 og til 19. juli 1946 måtte det ha kommet en stor knute på tråden mellom Sovjet og England. For i «Politiken» av 19. 7. 46 finner vi en artikkel med overskrift: «Churchill-maleri fjernet». Med denne tekst:

«Propaganda: Viss-Uden-

BULGARSKE OFFISERER I INDONESIA

I slutten av året kom det en gruppe på 30 offiserer fra den bulgarske krigsmarine til Djakarta. De er alle prøvede kommunister og blir satt inn på indonesiske krigs- og handelsskipper. De kommunistiske stater understøtter som kjent Sokarno i den indonesiske borgerkrig og innen rammen av denne hjelp kom nylig det sovjetiske handelsskip «Ismail» til Sorabaya. Det meddeles at dette skip brakte med til Indonesia 15 MIG-fly. Videre ble det i Sorabayas havn losset 1500 tonn ammunisjon fra Tsjekkoslo-

rigsminister Lozofskis store Reception for de udenlandske Fagforenings - Repræsentanter var den nylig afholdte Kongres store Klimaks.

Mange Gæster, som indfandt sig i Spiridonofka-Paladset, lagde imidlertid Mærke til, at Frank Salisburis Maleri: «Undertegnelse av den russisk-britiske Traktat den 26. Maj 1942» var blevet fjernet efter at de sidste Gang havde besøkt paladset. Maleriet ble sendt til Russland med en konvoj i 1942 og har siden hængt i Spiridonofkas marmorhvide Musiksalon.

Salisburys Maleri forestiller Undertegnelsen av Traktaten på Whitehall og man ser gennem Vinduet Spærreballonene aftegnet sig på Londonhimlen medens Churchill, Molotov, Eden, Maiski, Cadogan og flere andre sidder omkring bordet. Josámenn er de to «venner» blitt usams i dette tidsrom «Morgenbladet» av 15. 6. 46 har følgende (fra Press Telegraph):

«Når det ikke er blitt noe av den tidligere britiske premierministers besøk i Norge, så skyldes dette etter hva sosialøkonomen og utenrikskommentatoren Johan Vogt i et nylig utkommet stensilert skrift mener å vite, at Sovjetsamveldet skal ha uttrykt ønske hos den norske regjering om at innbydelsen ble trukket tilbake».

Men dog allikevel, en traktat er en traktat og vi får til i dag prise oss lykkelig over at Sovjet ikke har benyttet seg av den for Norges vedkommende utover det forferdende rettsoppgjør som ble satt i gang i 1945.

Og var det ikke på sin plass at Trygve Lie og vår nåværende utenriksminister gjorde nye forsøk på å fremtvinge denne traktat av Storbritannia siden nå vårt land er nevnt som sovjetrussisk interessessfære? Inneholder denne traktat de punkter som er nevnt i den svenske avis, må betegnelsen «våre allierte under krigen» bli en skammens sådan.

A. H.

vakia og Jugoslavia. Tsjekkerne leverte dessuten stalinorgler av tsjekkiske opprinnelse. Jugoslavia leverte radaranlegg til en verdi av 1 million dollars. Dessuten fikk regjeringen Sokarno 14 transportskip direkte fra Sovjetsamveldet «på særlig gunstige betingelser», slik at den lettere kan transportere tropper og krigsmateriell fra en øy til en annen.

SENSASJONELL SOVJET-OPPFINNELSE?

Bladet «Sovjetunionen heute» for 1. oktober brakte meddelelse om en sensasjonell oppfinnelse, et redskap «styrt med tanker». Det er en sovjetingeniør som oppgis som oppfinner. Gjennom et lett metallarmbånd blir tankeimpulser overført til en kunstig hånd, som knytter seg, utveksler håndtrykk eller også velger ut fremlagte gjenstander. Oppfinneren er av den mening at det også vil være mulig å konstruere en hånd med berøringsfølelse. Gjennom denne konstruksjon, som betegnes som fenomenal kan det utløses en teknisk revolusjon.

KRAFTIG KOST

I en avis i Chemnitz («Karl-Marx-Stadt») sto nylig en artikkel om kapellmester Heimanns flukt over til vestsonen. Det het i denne artikkel: «Han befinner seg der hvor forbrytere og krigshisere parrer seg i vill lyst!»

DE FREDSELSKENDE

Den israelske opposisjonsfører Menahim Beigin krever et forbund med Frankrike og vennskap med Sovjetunionen. Videre krever han «ingen forbindelser med Tyskland mere» og gjenopprettelse av Israel innen dets historiske grenser».

ANNE FRANKS DAGBOK

Av en notis i «New Yorker Staatszeitung und Herold», et meget ansett amerikansk blad fremgår det at overretten i New York har tilkjent en viss herr Meyer-Levin, forfatteren av teaterstykket «Anne Franks dagbok» 50 000 dollars. Det er fader Frank som må ut med dette store beløp fordi han har skrevet av dialoger fritt oppfunnet av Meyer-Levin og anbrakt dem i Anne Franks dagbok som en del av denne. Det som denne modne skuespillforfatter har rimet sammen, har offentligheten altså slukt som utsagn av et forfulgt barn, prøvet i lidelser. Den som tidligere har pekt på at det som ble utgitt som «Anne Franks dagbok», enten i lese- eller skuespillform umulig kunne være et, til og med uoppløst, barns opptegnelser,

ble hurtig brakt til taushet med de vanlige argumenter: de var «nazier» eller «antisemitter». Og imens har da den skjeggete «Anne Frank» Meyer-Levin og fader Frank sopt penger inn på humbugen.

HORST-WESSEL-SANGEN I FRANKRIKE

I den franske hovedstad blir det laget illegale grammofonplater med Horst-Wessel-sangen, tyske militærmarsjer o. s.v.. De blir omsatt blant franske studenter i Algerie og av franske, baskiske, elsaske, bretonske nasjonalsosialister, melder Euroform.

STOR JUBEL I GALEHUSET

President Batista på Cuba, mannen vi fortalte litt om i et foregående nummer av Folk og Land har måttet pakke kufferten og forlate Cuba. De norske aviser er ville av begeistring over at denne «diktator», som avskydde blodsutgydelser og som var noe av en folkets mann, er blitt fordrevet av den nye diktator Fidel Castros kommunistiske bander. Som alle steder ellers i verden, har naturligvis radikale intellektuelle dummenikker banet veien for det kommende røde velde. Fidel Castro trakk for etpar år siden opp programmet han strebet mot, det gikk blant annet ut på en vidtgående sosialisering av det som er Cubas hovednæring: sukkerplantasjene. Det vi ikke begriper er hvorfor for eksempel Aftenposten viser slik dårlig skjult skadefryd over at vår NATO-partner USA's mann Batista har fått sparken til fordel for kommunisten Fidel Castro, hvis maktovertagelse av Moskvakringkasteren ble hilst med: «stor seir for kommunismen på Cuba!» Aftenpostens veier er i sannhet uransakelige!

FOLK OG LAND

Ekspedisjon og kasse:
Kierschowsgt. 5, Oslo
Telefon 37 76 96
Boks 3214

Abonnementspriser
Kr. 25,- pr. år, kr. 12.50 pr. halvår. Sverige og Danmark: kr. 29.00 pr. år, kr. 14.50 pr. halvår. Utlandet forøvrig: kr. 33.00 pr. år, kr. 16.50 pr. halvår. I nøytralt omslag kr. 35.00 pr. år, kr. 17.50 pr. halvår.
Løssalg 65 øre
Annonsepris:
32 øre pr. millimeter over en spalte.

Bruk postgirnr. 16450.

Utgiver A/L Folk og Land
Sambandstrykkeriet
Oslo